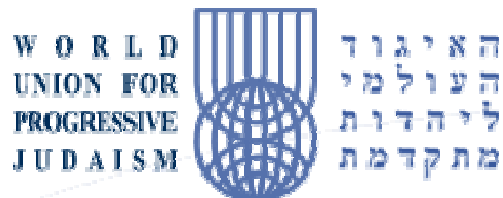

5773

Torah from Around the World

קמח אין תורה אין ואם תורה אין קמח אין אם
*Zonder levensonderhoud is er geen Tora
en zonder Tora is er geen levensonderhoud.*
(R. Eleazar ben Azarja, Pirké Avot 3:21)

Sjabbat 13 juli 2013 / 6 av 5773
Sidra Devariem, Devariem [Deuteronomium] 1: 1-3:22
Tanach blz. 349-357
Haftara: Jesjaja 1:1-27
Tanach blz. 801

Commentaar: rabbijn Haim Shalom, Menorah synagoge, Cheshire Reform Congregation, Noord West Engeland

Vertaler: Benjamin Cohen

[Het Engelse origineel](#)

Tussen eicha en ajéka

Ieder jaar op de Sjabbat vóór Tisja Be'Av, de dag waarop de vernietiging van de Eerste en Tweede Tempel in Jeroesjalajiem en de ballingschap van de Joden wordt herdacht, lezen we dezelfde sidra en dezelfde haftara. De sidra is altijd sidrat Devariem [Deuteronomium], de eerste sidra uit het boek van die zelfde naam; en de haftara is altijd de haftara uit het begin van het boek Jesjahoe - genoemd *Haftarat Chazon* (visioen). Hij wordt zo genoemd omdat hij begint met het beschrijven van het visioen, of profetie, van Jesjahoe. Het is de hafatra die de naam aan de

Sjabbat geeft. In deze profetie beklagt Jesjahoe zich over de vreselijke diepten tot welke het volk van Jehoeda is gezonken. Hij roept: „Ach, de trouwe stad is een hoer geworden. Waar eens recht heerste en gerechtigheid woonde, daar huizen nu moordenaars.” (Jesaja 1:21)

In het Hebreeuws begint dit met *היכה* – *eicha*, letterlijk 'hoe'. Dit woord belichaamt het verband tussen de sidra, de haftara en Tisja Be'Av, omdat wij op Tisja Be'Av het boek Klaagliederen lezen, in het Hebreeuws genaamd *היכה* – 'Eicha'. Dat boek begint met 'Hoe?' en klaagt vervolgens over de situatie van Jehoeda - net zoals Jesjahoe dat doet. Het woord *eicha* komt ook in sidra Devariem voor - het is dit woord dat de drie teksten verbindt - parasja, haftara en het boek Klaagliederen. Het is dit woord dat de sleutel vormt tot het begrijpen van onze rouw op Tisja Be'Av. Ik wil een suggestie doen voor een andere interpretatie van dit woord; een andere interpretatie die ons mogelijk een nieuw inzicht over die dag zal brengen.

De term *eicha* komt achttien keer voor in de Tora. Eén keer wordt het woord wel zo geschreven, maar niet als *eicha*, maar als *ajéka* gelezen. Beide woorden lijken een vraag te beginnen, maar in feite hebben ze volkomen verschillende betekenissen. *Eicha* betekent 'hoe' - maar het wordt doorgaans gebruikt als een uitroep en niet zo zeer als de inleiding tot een vraagstelling - dat wil zeggen: het is niet écht een vraag. Wanneer we *eicha* gebruiken dan vragen we: Hoe is dit mij overkomen? We klagen over onze pech, over ons lot. We hebben medelijden met onszelf of, erger nog, vragen om sympathie. Wanneer we *ajéka* horen, één keer, in het verhaal over de Gan Eden, dan vraagt God ons **waar** we zijn. We weten dat God al weet waar we zijn; we weten dat deze vraag niet letterlijk bedoeld is - waar ben je? Het betekent eerder, zoals jongeren zouden zeggen: *Waar ben je mee bezig?* Wat is er van je geworden dat je zo kon zondigen? Waarom probeer je je te verbergen? Wat probeer je te verbergen? De *ajéka*-vraag verlegt de focus van de conversatie van zelf-medelijden naar zelf-analyse, van sympathie naar introspectie. Het behoort niet tot het rouwproces.

Daarom denk ik dat onze haftara wordt gelezen met een hoopgevende opmerking aan het eind. Aan het eind van de haftara profeteert Jesjahoe dat, alhoewel de stad vernietigd zal worden omwille van onze hoererij en ontrouw, wij zullen terugkeren en zullen worden verlost:

"Zion zal verlost worden door recht

en wie zich bekeert door gerechtigheid." (Jesaja 1:27)

Jesjahoe voorspelde onze vernietiging en onze terugkeer. Hij wilde niet dat wij om ons verlies zouden blijven treuren; hij bereidde ons liever voor - nog voordat we het verlies hadden geleden - op de terugkeer, de vernieuwing, de herbouw. Wij zijn gezegend dat we in een tijd leven waarin die terugkeer, die herbouw en die vernieuwing voor onze ogen plaatsvinden. We kunnen blijven rouwen, we kunnen blijven leven met zelfmedelijden en sympathie zoeken, maar we hebben ook de mogelijkheid om niet alleen *eicha* te vragen: Hoe overkwam ons dit?, maar ook *ajéka*: Waar sta ik in dit alles? Wat moet ik doen om deel uit te maken van de oplossing voor onze problemen? Ik geloof dat onze traditie van ons verlangt dat we dit jaar van ons vasten een vasten van actie maken. Wij zitten niet langer stil en vragen: Hoe overkwam ons dit?, maar een ieder van ons moet vragen: Waarheen ga ik vanaf hier?

Mogen wij allen troost vinden in de herbouw van Israël. Het is een land dat ons zo hard nodig heeft. Het heeft ons allen nodig om de stem van *ajéka* te horen: Waar zijn we? En we moeten die roep beantwoorden met: We zijn hier! - klaar om de eens gelovige stad Jeroesjalajiem te verlossen en te herbouwen. Jesjahoe maakt heel duidelijk wat we zouden moeten doen, hij smeekt ons:

„...leer goed te doen.

Zoek het recht, houd tirannen in toom,

bied wezen bescherming, sta weduwen bij."

De ongelovige stad Jeroesjalajiem [De schrijver doelt onder andere op Groot Brittanië, BC] vergeet weer gerechtigheid te zoeken en de onderdrukten te verlossen. Vandaag de dag worden de meeste onderdrukten in ons land het land uitgejaagd, terwijl hen eigenlijk een onderkomen zou moeten worden geboden. We zijn te veel gefixeerd op het naar binnen gerichte *eicha* om zelfs maar de roep te horen van *ajéka*, waarmee ons wordt gevraagd in de spiegel te kijken en onze verantwoordelijkheid te nemen.